

Wat kan ik al en wat nog niet?

Leerling Loet vinkt op de leren leren-kaart de doelen af die hij al heeft behaald.

Tekst Connie van der Zel
Hoe krijg je gemotiveerde leerlingen die nadenken over wat ze willen leren en reflecteren op hoe ze dat doen? Maak hen eigenaar van hun eigen leerproces. Lisette Marell, leerkracht in groep 8 van de Limburgse Widdonckschool Heibloem (so), deelt haar ervaringen.

‘Enkele jaren geleden startte onze school met een hogere uitstroomgroep’, vertelt Lisette. Zij werd leerkracht van die groep. ‘Toen een leerling moeilijk tot leren kwam en vroeg waarom hij iets moest doen, ben ik inzicht-

lijk gaan maken wat zij moeten kunnen om naar een bepaalde school te gaan. Ik zei: ‘Als jij dat wilt leren, ga ik je erbij helpen, maar jij gaat het leren.’ Dat was voor mij persoonlijk de start om leerlingen actiever te betrekken

bij hun eigen leerproces. Inmiddels werkt de hele school met het 4D-model aan eigenaarschap van leerlingen. Dit doen we met de leerlijnen Leren leren, Spelling en Sociaal gedrag.’

Anders denken

Eigenaarschap van leerlingen vraagt een andere manier van denken van zowel leerkracht als leerling. Op de Widdonckschool is dat rustig opgebouwd. Voor elke leerlijn zijn een jaar en drie studiedagen uitgetrokken. Lisette: ‘De eerste studiedag bestaat uit informatie over het 4D-model, de doelen en hoe je die kunt

4D-model
Met eigenaarschap geeft u leerlingen een actieve rol in het monitoren van hun voortgang. Uitgangspunt is het 4D-model: data (wat kan ik al en wat nog niet), duiden (wat kan ik goed en wat moet ik nog oefenen), doelen (wat moet ik nu gaan leren) en doen (hoe ga ik dat aanpakken). Al doende krijgt de leerling inzicht in zijn eigen voortgang en handelt ernaar. Wilt u ook aan de slag met eigenaarschap van leerlingen? Volg dan de training!

Doel bereikt? Afvinken!

Elke dag staat een van de vijf categorieën van Leren leren centraal. Het doel waar op dat moment aan wordt gewerkt, is zichtbaar op het visualisatiebord. Een voorbeeld van zo'n doel is: 'Ik zet me langere tijd in voor een taak die ik moeilijk vind of die niet lukt'. Gedurende de dag besteedt Lisette op twee momenten extra aandacht aan dat doel. 'Ik benoem het voorafgaand aan de les. Tijdens de les krijgen ze van mij gerichte feedback en aan het eind van de les evalueren we of het doel behaald is. Zo ja, dan mag je het afvinken op je kaart. Na voldoende oefenmomenten in gemiddeld zes weken evalueren we op groepsniveau. Als 75% van de leerlingen het doel heeft bereikt, verhuist het naar de categorie 'dit kunnen we al'. De school werkt met de methode Spelling langs de lijn. De doelen zijn gekoppeld aan de citotoetsen en de referentieniveaus 1F en 1S. In de klas is dit zichtbaar op de doelenposter van spelling: dit leren we tot januari 2017. 'Drie keer per week oefenen we met een spellingscategorie. Ook hier wordt een doel afgevinkt wanneer 75% van de klas het heeft behaald. De leerlingen bepalen zelf of ze nog extra oefentijd nodig hebben en vinken het doel op hun eigen kaart af als ze zelf vinden dat ze het goed beheersen.'

Drie jaar werken aan eigenaarschap heeft volgens Lisette geleid tot veel meer betrokkenheid bij de leerlingen. 'Als ik vergeet om het doel te benoemen, wijzen zij me daar op. Die eigen verantwoordelijkheid vinden ze heel fijn.'

Meer weten?
a.machielsen@cedgroep.nl
www.cedgroep.nl/eigenaarschap

de inschalingslijst en deze vergelijken met de schoolstandaard. De kernvraag is: zitten mijn leerlingen op de goede koers?'
Alle leerlingen hebben een resultatenkaart waarop staat wat ze presteren en hoe dat zich verhoudt tot de uitstroomverwachting. Lisette: 'In mijn klas hangt een visualisatiebord voor Leren leren en Sociaal gedrag. Verder hangt er een doelenposter voor spelling. Hierop is te zien waar we het komende half jaar aan gaan werken. Alle leerlingen hebben een vergelijkbare poster in het klein, waarop ze zelf bijhouden wat ze al kunnen.'

visualiseren. We brengen in kaart wat de leerlingen al kunnen door middel van de inschalingslijst. Verder wordt de schoolstandaard vastgesteld: welk niveau willen wij bereiken? Voor Leren leren en Sociaal gedrag hebben we vastgesteld dat onze leerlingen niveau 6 van de in totaal acht niveaus moeten kunnen halen. Met spelling streven wij naar het Cito spellingniveau M7. De CED-Groep heeft voor alle leerlijnen de niveaus uitgewerkt en per niveau worden concrete doelen benoemd. Vanuit deze basis kun je direct aan de slag. De andere twee studiedagen bestaan uit terugkoppeling, ervaringen delen, updaten van